

Dosarul nr. 2ra-535/23
2-16199270-01-2ra-06042023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Iu. Potîngă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici)

DECIZIE

21 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecătorii

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Sergiu Zmeu, reprezentant de avocatul Victor Pavlov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Lacusta împotriva lui Sergiu Zmeu, intervenienți accesorii Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani mun. Chișinău, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru mun. Chișinău, Direcția Asistență Socială și Protecție Familiei Ungheni cu privire la decăderea din drepturile părintești,

împotriva deciziei din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Natalia Lacusta, reprezentat de avocatul Denis Terioșchin, casată hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o hotărâre nouă de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 04 octombrie 2016 Natalia Lacusta a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Zmeu, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru, mun. Chișinău cu privire la decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, din căsătorie cu Sergiu Zmeu la xxxxxx s-a născut fiul xxxxxxxx.

Prin hotărârea din 04 februarie 2013 a Judecătorei Bălți, a fost desfăcută căsătoria înregistrată între Sergiu Zmeu și Natalia Lacusta, iar domiciliul copilului minor xxxxxx a fost determinat cu mama.

Pârâtul a fost obligat la plata pensiei de întreținere a copilului în cuantum de 1/4 din salariu și alte venituri ale debitorului, începând cu 11 decembrie 2012 până la atingerea majoratului.

A menționat că, tatăl nu-și cunoaște propriul copil, iar copilul la rândul său, care are vârsta de șase ani, nu-l cunoaște pe Sergiu Zmeu ca tată, așa cum pârâtul a văzut ultima dată copilul când avea o vârstă foarte fragedă de numai 1 an și 11 luni, cele menționate fiind probate prin declarațiile martorilor.

În atare împrejurări, deoarece pârâtul s-a eschivat în totalitate de la exercitarea obligațiilor părintești, de la plata pensiei de întreținere, consideră reclamanta că Sergiu Zmeu urmează a fi decăzut din drepturile părintești în privința copilului minor xxxxx.

Ulterior reclamanta a înaintat cerere de completare a acțiunii, menționând ca temei de decădere art. 67 lit. a) Codul familiei. Totodată, reclamanta a mai invocat că pârâtul nu este demn să păstreze legăturile cu copilul său, acesta lipsind în totalitate din viața copilului, iar situația de fapt constatată și descrisă mai sus, determină necesitatea derogării de la principiul necesității menținerii legăturilor copiilor cu familia, în condițiile în care dânsa deja s-a căsătorit cu o altă persoană, iar copilul îl numește pe acesta tată și nici cel puțin nu cunoaște despre faptul că Sergiu Zmeu este tatăl său biologic.

A solicitat reclamanta decăderea din drepturile părintești a lui Sergiu Zmeu față de copilul minor XXXXX, născut la xxxxx.

Prin încheierea din 22 noiembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani mun. Chișinău (f.d. 21).

Prin încheierea din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Ungheni (f.d 45).

Prin hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Lacusta împotriva lui Sergiu Zmeu, intervenienți accesorii Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect.Râșcani, mun.Chișinău, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect.Centru, mun.Chișinău, Direcția Asistență Socială și Protecție Familiei Ungheni privind decăderea din drepturile părintești (f.d. 95-97 verso).

Prin decizia din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel declarată de avocatul Denis Terioșchin în interesele apelantei Natalia Lacusta (f.d. 138-145). S-a casat integral hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a adoptat o hotărâre nouă prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Lacusta împotriva lui Sergiu Zmeu, intervenienți accesorii Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect.Râșcani, mun.Chișinău, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect.Centru, mun.Chișinău, Direcția Asistență Socială și Protecție Familiei Ungheni privind

decăderea din drepturile părintești. A fost decăzut Sergiu Zmeu din drepturile părintești față de copilul minor xxxxx.

La 27 noiembrie 2019 Sergiu Zmeu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat că, temeiurile pentru care reclamanta-intimată Natalia Lacusta s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune, nu și-au găsit confirmare și nu au fost dovedite.

Or, din materialele cauzei rezultă cert faptul că, deși Sergiu Zmeu înregistrează restanțe la plata pensiei de întreținere, acesta achită parțial și periodic unele sume bănești, astfel nu se poate constata eschivarea lui de la obligația pecuniară.

Ca urmare, instanța de apel și-a întemeiat hotărârea privind decăderea din drepturile părintești a lui Sergiu Zmeu prin faptul eschivării de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, în lipsa unor probe în sensul enunțat, fapt ce contravine grav normelor legale aplicabile cazului.

A menționat că, comportamentul lui Sergiu Zmeu în raport cu copilul său nu reprezintă relațiile model dintre tată și fiu, fapt care nu a fost negat nici de recurentul-pârât, însă neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii, astfel nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părintești or, comportamentul lui Sergiu Zmeu nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decădere a acestuia din drepturile de tată.

A susținut că, este necesar de a învedera faptul că, decăderea din drepturile părintești este o sancțiune foarte drastică, astfel încât trebuie aplicată față de părinți numai după ce se va constata că alte măsuri luate față de părinți ce nu-și îndeplinesc obligațiile părintești, precum cele prevăzute de art. 74 din Codul familiei, nu au dat nici un efect. Astfel, în situația când Sergiu Zmeu achită periodic și parțial pensia de întreținere pentru copil minor, efectuează vizite la copilul său, nu face abuz de drepturile sale părintești ca de exemplu refuzul acestuia de a consimți deplasarea copilului în străinătate în scopuri turistice, educaționale, medicale, nu a fost niciodată preîntâmpinat sau amendat contravențional, pedepsit penal pentru comportamentul său față de copil, o hotărâre de decădere, chiar dacă se întrevăd unele abateri de la exercitarea drepturilor părintești, nu este legitimă.

Consideră că Curtea de Apel Chișinău a înserat doar principiile generale care urmează a fi respectate de către autoritățile naționale la adoptarea unor decizii de decădere din drepturile părintești. De altfel, o trimitere superficială la cauza Curții Europene a Drepturilor Omului, fără efectuarea unui procedeu de subsumare a cerințelor și probelor furnizate de către Natalia Lacusta cu principiile relevante, denotă că instanța de apel nu a analizat efectiv problema dedusă judecării.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 30 octombrie 2019 (f.d.134), lipsind însă date privind recepționarea acesteia de către părți. Astfel, recursul declarat de Sergiu Zmeu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov la 27 noiembrie 2019 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 19 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat recursul admisibil și s-a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători, în ședință publică.

Prin decizia din 30 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de Sergiu Zmeu, reprezentata de avocatul Victor Pavlov și a fost menținută decizia din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 26 septembrie 2022, Sergiu Zmeu a depus cerere de revizuire, solicitând admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării dreptului reclamante garantat de art. 8 din Convenție, casarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2020 și admiterea recursului împotriva deciziei din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 29 martie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Sergiu Zmeu. A fost constatat încălcarea dreptului lui Zmeu Sergiu garantat de art. 8 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea drepturilor Omului. A fost casată decizia din 30 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție și a fost reținută cauză în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de Sergiu Zmeu împotriva deciziei din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău. A fost încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor al RM, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Sergiu Zmeu a sumei de 1500 de euro, echivalentul în lei moldovenești la cursul oficial al BNM, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, inclusiv costuri și cheltuieli.

La 08 februarie 2024 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei și a intervenienților accesorii copia recursului declarat de Sergiu Zmeu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov și i-a înștiințat despre depunerea referinței.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor

în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Sergiu Zmeu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, avînd în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, Sergiu Zmeu și Natalia Lăcusta s-au aflat în căsătorie înregistrată de la data de 28 august 2009 până la data de 07 martie 2013.

Din căsătoria lui Sergiu Zmeu și Natalia Lacusta, la data de xxxxx s-a născut copilul xxxxx (f.d. 5-6,8).

Prin hotărârea din 04 februarie 2013 a Judecătoria Bălți căsătoria părților a fost desfăcută, domiciliul copilului în vârstă de 3 ani a fost stabilit la domiciliul mamei Natalia Lăcusta, iar de la tata s-a dispus încasarea pensiei de întreținere în mărime de ¼ cotă-parte din câștigurile lunare.

Conform avizului cu privire la decăderea din drepturi părintești a lui Sergiu Zmeu față de copilul xxxxx, întocmit de către Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani, s-a constatat că tatăl copilului dispune de condiții foarte bune de trai, este angajat oficial în câmpul muncii și achită lunar pensia pentru întreținerea copilului său xxxxxx. Totodată, în avizul dat s-a menționat că din declarațiile lui Sergiu Zmeu rezultă că fosta soție nu-i permite să comunice cu copilul xxxxxx, ignorând apelurile telefonice (f.d. 26).

Conform avizului cu privire la decăderea din drepturi părintești a lui Sergiu Zmeu față de copilul xxxxxx, efectuat de către Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru, s-a constatat că în interesul suprem al copilului, cazul Zmeu a fost propus spre examinare la Comisia pentru Protecția Copilului din cadrul DPDC sectorului Centru, în vederea unei decizii obiective. Astfel, ambii părinți au fost invitați la Comisia nominalizată, însă în ședință a fost prezentă doar mama copilului, tata din motive

necunoscută nu s-a prezentat. Din cele relatate în avizul nominalizat, Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru protecția drepturilor copilului a sectorului Centru, reieșind din interesul superior al copilului, a considerat că mama copilului Zmeu Natalia dispune de condiții favorabile pentru educația, întreținerea și dezvoltarea multilaterală a copilului (f.d. 29-30).

La 19 februarie 2024, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru a depus o cerere, prin care a susținut autorității depus la examinarea cauzei date în prima instanță.

Conform concluziei din 12 februarie 2018 privind evaluarea psihologică a copilului, a psihologului din cadrul Serviciului de Asistență Psihopedagogică Ungheni, Procopciuc Violeta, s-a concluzionat că copilul manifestă un atașament sigur față de ambii părinți (numindu-l tată pe Șova Iulian), dezvoltând o serie de convingeri despre ei ca fiind niște părinți afectuoși, grijulii. În relație cu buneii manifestă un atașament sigur, caracterizat prin atenție, căldură, grijă și afecțiune. Copilul nu-și aduce aminte și nu pomenește niciodată de existența altui tată (f.d. 48- 52).

La fel, s-a constatat că la 02 martie 2018 de către psihologul Serviciului de Asistență Psihopedagogică Ungheni, Violeta Procopciuc, a fost întocmită anexa la raportul de evaluare din 12 februarie 2018, conform căreia s-a concluzionat că copilul minor xxxxx demonstrează cunoștințe legate de recunoașterea obiectelor, lucrurilor din lumea înconjurătoare, însă nu l-a identificat pe tatăl biologic după imagine. S-a invocat că aceasta demonstrează că subiectul a pierdut legătura cu Sergiu Zmeu, nu a fost dezvoltată relația între tată-fiu. Memoria de lungă durată este în stare de a stoca informație pe un interval de timp aproape nelimitat și există posibilitatea de a o reproduce de mai multe ori. Însă, băiatul nu a putut să-și reamintească nimic din copilăria timpurie (f.d. 56-57).

Conform avizului Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Ungheni din 12 februarie 2018 cu privire la decăderea din drepturi părintești a lui Sergiu Zmeu față de copilul xxxxx, s-a constatat că în urma efectuării anchetei sociale de evaluare inițială a condițiilor sociale și locative, s-a stabilit că copilul minor locuiește împreună cu mama în familia nou formată. Locuința dispune de bunurile necesare pentru un trai decent. Starea igienică sanitară este satisfăcătoare. Copilului îi este oferit siguranță fizică și psihologică, dragoste și căldură părintească. Lăcusta Natalia ține cont de nevoile copilului, se comportă cu afecțiune și răbdare. S-a mai invocat că, actualul soț al dnei Natalia Lăcusta, participă la creșterea și educarea copilului minor xxxxx. Relația dintre tatăl vitreg și copil este una bună, pozitivă, bazată pe încredere. În concluzie în aviz s-a indicat că, părinții exercită drepturile părintești numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia și îl familiarizează pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate (f.d. 58).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Natalia Lăcusta a solicitat decăderea lui Sergiu Zmeu din drepturile părintești față de copilul minor xxxxx, născut la 24 august 2010.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și a respins-o integral.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Natalia Lăcusta, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă, prin care a fost admisă acțiunea și a fost decăzut din drepturile părintești Sergiu Zmeu asupra copilului minor xxxxxx.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că Sergiu Zmeu nu participă la educarea și întreținerea copilului său minor xxxxx, în afară de faptul că lunar din salariul acestuia era reținută în mod silit pensia alimentară de întreținere a copilului minor, iar potrivit încheierii din 16 august 2019 a executorului judecătoresc Prutean Viorica în perioada 15 aprilie 2019 - 16 august 2019 acesta a înregistrat o restanță la plata pensiei de întreținere în mărime de 6800 de lei. Executarea silită a hotărârii judecătorești privind încasarea pensiei de întreținere nu poate fi apreciată ca fiind suficientă pentru a justifica participarea intimatului la întreținerea copilului, inclusiv în contextul înregistrării recente a restanțelor la plata sumelor respective și a neparticipării intimatului la alte cheltuieli aferente întreținerii copilului său.

Concomitent, instanța a reținut că intimatul nu participă la procesul de educare a copilului, acesta nu este cunoscut copilului, ceea ce denotă o lipsă totală a relației dintre copil și intimat, circumstanță ce oferă credibilitate declarațiilor apelantei referitoare la faptul că Sergiu Zmeu după desfacerea căsătoriei și până în prezent, nici într-un mod nu a participat la educația copilului minor, nu s-a interesat despre starea sănătății, condițiile de trai, necesitățile și nevoile lui, niciodată nu i-a propus ajutor și nu a fost și nu este cointeresat să se întâlnească cu copilul.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondată poziția intimatului Sergiu Zmeu precum că Natalia Lacusta nu-i permite să comunice cu copilul și ignoră apelurile telefonice, deoarece intimatul nu a prezentat nici o probă confirmativă în acest sens, inclusiv nu s-a adresat către autoritatea abilitată în vederea obținerii unei dispoziții de stabilire a graficului de întrevederi cu copilul minor, inacțiunea dată a intimatului confirmând odată în plus indiferența acestuia față de copilul său.

În consecință, instanța de apel a constatat că intimatul Sergiu Zmeu nu-și execută obligațiile părintești față de copilul comun, prin ce ignoră prevederile art. 60 din Codul familiei și prevederile Legii privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994, fapt care servește drept temei pentru decăderea acestuia din drepturile părintești.

Colegiul civil a apreciat atitudinea intimatului vădit abuzivă în raport cu obligațiile părintești pozitive dobândite odată cu nașterea copilului. Totodată, instanța de apel a reținut și comportamentul indiferent al lui Sergiu Zmeu în cadrul examinării prezentei cauze or, intimatul nu s-a prezentat la nici o ședință de judecată, ceea ce denotă lipsa interesului față de problema litigioasă, cât și nemijlocit față de copilul minor, atitudine pe care Colegiul civil a calificat-o ca fiind pasibilă de a fi sancționată, în condițiile în care Sergiu Zmeu manifestă indiferență față de copil, contrar obligației sale pozitive impuse de lege.

Mai mult, acesta fiind invitat la examinarea chestiunii privind decăderea din drepturile părintești în cadrul Comisiei pentru Protecția Copilului din cadrul DPDC

sectorului Centru, nu s-a prezentat, nu a comunicat nici motivul neprezentării și nici nu a înaintat careva solicitări.

Astfel, Colegiul a calificat lipsa interesului lui Sergiu Zmeu față de creșterea și dezvoltarea copilului, drept manifestarea consecventă a unei atitudini indiferente față de viitorul copilului or, inacțiunea acestuia generează sancțiuni de ordin civil prin limitarea dreptului de a pretinde întreținere și calitatea de succesori de la copilul în privința căruia a fost decăzut din drepturile părintești. Astfel, este cert că decăderea intimatului din drepturile părintești este determinată de interesul suprem al copilului, care, necunoscându-l, fiind doar la întreținerea și grija noii familii, nebeneficiind de grija tatălui său biologic, ar putea fi obligat pe viitor, totuși, să-l întrețină potrivit legislației familiei, situație ce ar fi inechitabil în raport cu copilul și atitudinea actuală, manifestată prin vădit dezinteres al tatălui său.

În contextul circumstanțelor cauzei relatate, indică direct asupra comportamentului nedemn al intimatului Sergiu Zmeu de a-și menține dreptul civil de părinte față de copilul xxxxx motiv pentru care Colegiul civil a calificat drept neîntemeiate argumentele instanței de fond și întemeiate argumentele apelantei în condițiile în care intimatul nu-și execută obligațiile pozitive instituite prin lege, se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești.

În consecință, Colegiul a constatat că soluția de decădere a intimatului din drepturile părintești, ce nu afectează însă obligațiile acestuia față de copil, urmează a fi adoptată în interesul suprem al copilului și nu constituie o măsură disproporționată în raport cu comportamentul manifestat de intimat, specificat supra.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanței de apel este greșită.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a devenit parte în urma adoptării Hotărârii Parlamentului RM nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (cauza N. P. contra Republicii Moldova, nr. 58455/13, 06 octombrie 2015) a statuat că, interesul superior al copilului este de o importanță esențială. Decăderea din drepturile părintești reprezintă

o măsură particulară de anvergură, în urma căreia părintele este privat de viața sa de familie cu copilul și este incompatibilă cu scopul reuniunii lor. Astfel de măsuri trebuie să fie întreprinse doar în circumstanțe excepționale și pot fi justificate doar dacă ele sunt motivate de o cerință de prim rang aferentă interesului superior al copilului. Pentru identificarea interesului superior al copiilor, într-un caz particular, trebuie să se țină cont de două aspecte: în primul rând, este în interesul suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepția cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită și, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur și liniștit.

Conform art. 16 și art. 17 din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului. Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți, care locuiește în Republica Moldova sau în orice altă țară, are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Conform art. 7, 9, 10 ale Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, copilul are dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de acestea. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția când această separare este necesară în interesul copilului, vor respecta dreptul copilului, separat de cei doi părinți ai săi sau de unul din ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, afară de cazul că acest lucru este contrar interesului superior al copilului.

Conform art. 67 din Codul familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă: a) se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere; b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituție curativă, educativă, dintr-o instituție de asistență socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părintești; d) se comportă cu cruzime față de copil, aplicând violența fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influențează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvârșit infracțiuni premeditate contra vieții și sănătății copiilor sau a soțului; precum și h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Sancțiunea decăderii din drepturi părintești, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei și este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor și îndatoririlor de părinte, care are loc numai pe cale judecătorească.

Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

Astfel, instanțele de judecată urmează să soluționeze cauzele civile privind decăderea din drepturile părintești prin prisma principiului enunțat, având în vedere că soluționarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale și în termen rezonabil

constituie în sine o garanție de protecție a interesului superior al copilului, cât și a familiei.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală, interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial și că doar un comportament deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părintești în interesul superior al copilului.

Totodată, CtEDO subliniază totuși că acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale.

În speță, Natalia Lăcusta invocă că Sergiu Zmeu se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, făcând referire la prevederile art. 67 lit. a) din Codul familiei.

Eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești include acțiunile sau inacțiunile sistematice ale părinților care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere.

A mai invocat reclamanta că în afară de pensia de întreținere, Sergiu Zmeu nu a contribuit în rest cu nimic în creșterea și educarea copilului, manifestând dezinteres, iar copilul nici nu cunoaște că Sergiu Zmeu îi este tată. Totodată, reclamanta în cadrul examinării cauzei a recunoscut că în scurt timp după divorțul cu Sergiu Zmeu s-a căsătorit cu Iulian Șova (f.d. 49, vol. I), iar din iulie 2014 ea împreună cu copilul s-a stabilit cu traiul permanent la Paris (f.d. 82, vol. I).

Instanța de recurs menționează că, reclamanta prin decăderea din drepturi părintești urmărește scopul perfectării actelor copilului, pentru a fi adoptat de actualul soț, a obține cetățenia Franței și a beneficia de înlesnirile acordate de acest stat copiilor minori (f.d. 135, vol. I). Or, aceste circumstanțe nu pot constitui temei de a aplica sancțiunea de decădere din drepturi părintești față de Sergiu Zmeu.

Deși pare un scop nobil obținerea pentru copil a cetățeniei unui stat mult mai dezvoltat în plan economic și social comparativ cu republica Moldova, acest scop nu trebuie realizat prin decăderea tatălui biologic în drepturi părintești, existând și alte modalități legale de obținerea beneficiilor la care râvnește mama copilului.

Instanța de apel trebuia să pună în balanța dreptul copilului de a-și cunoaște ambii părinți cu beneficiile materiale și sociale care pot fi obținute în urma decăderii tatălui biologic din drepturi părintești.

Interesul superior al copilului este ca ambii părinți să-i fie aproape atâta vreme cât aceștia au capacitatea de exercitare a drepturilor și a obligațiilor ce le incumbă.

Reieșind din materialele cauzei, instanța de fond just a concluzionat că nu se atestă nici unul din temeiurile invocate în susținerea prezentei acțiuni cu privire la decăderea lui Sergiu Zmeu din drepturile părintești față de copilul xxxxx. Or, nu au fost prezentate dovezi care ar forma concluzia precum că prin acțiunile sau inacțiunile sistematice ale recurentului se pune în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale sau primejduiesc învățătura și instruirea minorului xxxxxx.

Astfel, întru dovedirea eschivării de la plata pensiei de întreținere nu au fost invocate probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că Sergiu Zmeu se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere. Iar actele cauzei denotă că Sergiu Zmeu achită pensia de întreținere a copilului, adică își execută obligația de întreținere. Restanța de 3 luni la plata pensiei s-a format în perioada demisiei din Procuratură și până la obținerea licenței de avocat, adică perioada în care nu a fost remunerat. Argumentul intimetei Natalia Lăcusta precum că suma achitată lunar ca pensie nu acoperă toate cheltuielile necesare pentru întreținerea copilului, instruirea lui în școli prestigioase, dezvoltarea altor abilități ale copilului, nu poate fi catalogat ca o neexecutare a obligațiilor părintești, or Sergiu Zmeu a activat în calitate de procuror, fiind funcționar public, a plătit pensia din salariul achitat de către stat. Evident că această sumă de bani nu poate acoperi cheltuielile necesare pentru întreținerea copilului într-o țară europeană, unde nivelul de viață este mult mai înalt și respectiv salariul funcționarilor diferă radical de salariul achitat de Republica Moldova.

Nu poate servi drept temei de decădere din drepturile părintești nici argumentul instanței de apel, precum că copilul nu-și cunoaște tata, pe care nu l-a văzut de la o vârstă fragedă. Or, la caz se între-vede culpa mamei care a plecat cu copilul peste hotare, inițial în decembrie 2013, iar din iulie 2014 s-a stabilit definitiv cu traiul acolo, rupând intenționat toate legăturile cu tata copilului, ori cel care alienează copilul de celălalt părinte nu îngrădește doar dreptul acestuia, dar într-un prim rînd, dreptul copilului de a întreține relații personale cu părintele său.

În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că motivele invocate de către intimată, în vederea decăderii lui Sergiu Zmeu din drepturile părintești, nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării cauzei, decăderea acestuia din drepturile părintești fiind o sancțiune neproportională și nu este în interesul superior al copilului.

Prin urmare, instanța de fond just a ajuns la concluzia de a respinge integral acțiunea depusă de Natalia Lăcusta, ca fiind neîntemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Sergiu Zmeu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov.

Se casează integral decizia din 22 august 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Lăcusta împotriva lui Sergiu Zmeu, intervenienți accesorii Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani mun. Chișinău, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Centru mun. Chișinău, Direcția Asistență Socială și Protecție Familiei Ungheni cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Mariana Ursachi